

Науково-методичне забезпечення варіативного складника змісту профільного навч. технологій у профес. ліцеї

сфер виробничої діяльності, в яких вони братимуть участь на основі сформованої проектно-технологічної компетентності, що забезпечить їхню підприємливість, адаптивність, мобільність і конкурентоздатність на ринку праці.

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ВАРІАТИВНОГО СКЛАДНИКА ЗМІСТУ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ
ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНОМУ ЛІЦЕЇ ЗА НАПРЯМОМ
«ТЕХНІКА І ТЕХНОЛОГІЇ»**

Туташинський В. І., канд. пед. наук

У результаті проведеного аналізу чинних освітніх програм, підручників та навчальних посібників, затверджених МОН України, з'ясовано стан проблеми науково-методичного забезпечення варіативного складника технологічної освіти в професійному ліцеї за змістовою лінією «Техніка і технології». Доведено, що для удосконалення змісту технологічної освіти учнів, задоволення їх інтересів і професійних намірів, необхідно розробити навчальну програму та навчальний посібник спецкурсу «Технології сучасного виробництва».

На основі теорії про економічні уклади визначено поняття «технології сучасного виробництва», а також визначено систему сучасних технологій, які доступні для вивчення в професійному ліцеї.

Запропоновано нові способи розв'язання проблеми проектування спецкурсу за змістовою лінією «Техніка і технології» та інноваційні методичні підходи щодо його вивчення в різних типах закладів зальної середньої освіти, зокрема, в професійному ліцеї.

На основі компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів розроблено структуру й зміст навчальної програми спецкурсу «Технології сучасного виробництва», який є логічним продовженням профільного предмета «Основи машинознавства» й забезпечує наступність технологічної освіти в професійному ліцеї.

У навчальній програмі враховано пріоритетні напрями інноваційного розвитку України, потреби ринку праці, концептуальні положення технологічної освіти щодо забезпечення підготовки учнів до виробництва як процесу створення матеріальних і духовних цінностей.

Навчальна програма спецкурсу для учнів професійного ліцею «Технології сучасного виробництва» має модульну структуру. Кожен навчальний модуль навчальної програми має забезпечувати формування компетентностей з технологій в одній із галузей сучасного виробництва. Структура навчального модуля складається з очікувань навчально-пізнавальної діяльності учнів, алгоритму проектної діяльності та орієнтовного переліку навчальних проєктів.

Основою для вивчення будь-якого модуля навчальної програми спецкурсу «Технології сучасного виробництва» є проектно-технологічна система навчання, яка передбачає розроблення та реалізацію інноваційних проектів і сприятиме розвитку критичного мислення, інтересів, нахилів і здібностей учнів, їх творчій, дослідно-пошуковій діяльності та проектно-технологічній діяльності.

ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ ДИЗАЙНУ В ПРОФІЛЬНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Вдовченко В. В., д-р філос. в галузі дизайну

За результатами проведених нами фундаментальних та прикладних досліджень в 2000–2018 роках ми дійшли висновку: формування основних понять дизайну (далі — ФОПД) найбільш ефективно проводити комплексно засобами словесної, колірно-графічної, предметно-маніпулятивної дизайнерської діяльності учнів, за умови, коли художнє проектування (далі — ХП) розглядається як особливий вид дизайнерської творчості учнів, що забезпечує єдність художньо-образного й логічно-раціонального сприймання та відтворює довкілля художньо-мисленнєвими, графічними, колірними, матеріальними (предметне вираження) засобами, що сприяє реалізації системи «око — задум — рука». Функціонування зазначеної системи передбачає «активізацію всіх трьох сфер життя учня (емоційної, інтелектуальної, вольової), забезпечення органічної єдності думки, почуття, дії» (за проф. Вдовченком В. В.). На основі важливого в педагогічній теорії й практиці дуже широкого поняття ХП, ми розглядаємо під цим поняттям більш вузький навчальний сектор — художнє конструювання. Нами сформульовано сутність дизайнерських проектувальних умінь для конструювання (далі — ДПУ), в процесі оволодіння якими найбільш ефективно формуються ОПД. ФОПД буде ефективним, якщо буде використано синтез методів: *словесного* (абстрактний тип мислення, аудіальна інформація), *художньо-графічного* (емоційний тип мислення, візуальні відчуття), *предметно-пластичного* (конкретний тип мислення, тактильні відчуття). Для ФОПД характерним є особистісне спрямування. Нами сформульовано сутність поняття дизайнерські проектувальні уміння (далі — ДПУ) як важливої умови для ФОПД. ДПУ — це здатність учня створювати уявний образ майбутнього виробу за допомогою методу дизайнерських проектів (далі — МДП): *словесного проектування* — усвідомлення сформованого в уяві і сформульованого словесно технічного завдання для ХП; *художньо-графічного проектування* — уявлення й відображення уявного результату проектування шляхом графічного зображення конструкції майбутнього виробу, його форми, розмірів; *предметно-маніпуляційного проектування* — створення пошукового макету, моделі